

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. De ingressu Religionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

jurisdictionis spiritualis potest separari à potestate gubernativa; istam enim habent Abbatisse, & Præpositæ, seu Superiorissæ Mōnialium, sine illa, qualibet tamen juxta mensuram, & normam sui Ordinis, & Instituti. Coeterum potestas gubernativa, supposita susceptione Ordinis Regularis in eos, qui præstant, derivatur à Deo, vel immediatè, ut aliqui volunt; vel mediante illo, qui talem Religionem approbat, immediatè illam communicante primis Religionum Capitibus, cum facultate illam committendi aliis, juxta exigentiam cujusque Instituti.

ARTICULUS II.

De ingressu Religionis.

2659 **P**er *ingressum Religionis* interdum intelligitur susceptio habitus, & receptio inter Novitios, qui versantur in probatione; interdum ipsa emissio Votorum vel solemnium, vel simplicium, quibus quis verè, ac propriè Religiosus constituitur. Tempus autem illud, quo ingressi Religionem in primâ acceptione *ingressus* versantur in probatione, communiter *Novitatus*, seu *Zyrociniū* dicitur, ad quod legitime peragendum requiruntur. 1. ætas legitima; 2. locus debitus; 3. susceptio habitus Religiosi; 4. certum tempus continuatum.

§. I.

De ætate ad annum probationis requisita.

2660 **Q**uestio nunc est, quæ jure communi censeatur ætas legitima, ut quis ad *Novitatum*, seu probationem admittatur? R. aliud dicendum jure novo, aliud spectato jure antiquo; nam, ut observat Suarez tom. 3. de Relig. l. 6. c. 19. ñnum. 17. quando olim professio emitti poterat statim completâ pubertate, in Viro sufficiebat ætas annorum 13. in femina 11. completorum: jure autem novo quoad hoc, ut quis possit inchoare probationem, requiritur in ingrediente pubertas verè completa, quin sufficiat, quòd malitia suppleat ætatem; colligitur ex c. *ad nostram*. 8. h. t. ibi: mandamus, quatenus, si consiterit, quòd *præfatus T.*

ante consummationem 14. anni susceptum habitum deposuerit, aut si post 14. annum habitum ipsum sine probatione susceperit, & intra triduum deposuerit, cum ab impetitione prædictorum Eremitarum denunties absolutum; & c. Cum Virum. 12. cod. ubi dicitur, quòd puella, minor 12. annis, postquam in illa ætate à parentibus tradita, & major seu pubes facta sponte velata est, ad seculum redire non possit; igitur, si major facta non sponte velum suscepit, seu liberè non consentit in id, ad quòd à parentibus tradita est, non tenetur. Verùm hic textus non agit directè de ætate requisita ad subeundam probationem; sed ad *professionem*; & procedit jure antiquo, ubi professio valebat, facta statim post pubertatem completam.

Coeterum responsio data suadet etiam ratione; quia probatio instituitur, ut Novitius probeat austeritatem Religionis prius, quàm illi se in perpetuum obliget; & vicissim Religio Novitium, num habilis sit ad onera Religionis? ad hoc autem necessarium est, ut habeat annos discretionis, prout satis clarè colligitur ex cit. c. *Cum Virum*, ibi: *non enim videtur illa monastica professio à se posse jugum excutere, cum eam non consuet evidentiter contradixisse, cum benedictionem accepit, quam non nisi in ætate discretionis recipiunt, que velantur, præsertim si rati habitatione secuta* (etsi eam quandoque contradixisse consiterit) *quòd ante gestum fuerat, roboratur; Sanchez l. 5. moral. c. 4. ñnum. 22. Azor p. 1. l. 10. c. 2. q. 4. & alii.*

Dices: *Trid. sess. 25. de Regularib. c. 15.* ita statuit: *In quacunq; Religionem tam virorum, quam mulierum, professio non fiat ante decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem ante facta sit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicujus Regule, vel Religionis, vel Ordinis observationem, aut ad alios quoscunq; effectus; quo posito, sic argui potest: ut professio valeat, præmitti debet annus probationis, quam immediatè sequatur professio; cum ergo*

ergo hæc non valeat nisi post annum atatis. 16. completum, nec valebit probatio nisi post completum 15. & admittendo textum Tridentini, prout relatus est; sed negando in eo statui, quod assumitur in argumento; ibi enim non dicitur, quod annus probationis sic antecedere debeat professionem, ut eo expleto *immediate* sequatur professio; vel quod probatio nulla sit, si non *immediate* antecedit professionem; & hæc *immediate* sequatur finitum probationis annum; id, quod ibi dicitur, solum est. 1. quod professio sit irrita, & nulla, si facta sit ante completum 16. atatis annum; 2. quod Novitius ad professionem admitti non debeat, si minore tempore, quam per annum, post susceptum habitum, in probatione steterit; & ideo, quod jure communi hodie statutum est, ut quis ad probationem in Religione subeundam legitime recipiatur, sufficere annos pubertatis completa; non est immutatum hoc Conciliari decreto.

2663 Ex hoc etiam habetur, non requiri, quod annus probationis *immediate* professionem antecedit; vel eo finito statim sequatur; cum justis de causis, vel impedimento quodam existente professio differri possit ad tempus; ita Suarez cit. l. 5. c. 13. num. 8. Lessus l. 2. c. 4. n. 59. & alii complures apud Barbof. in cit. c. 15. Irid. num. 32. Unde probationis annum posse impleri ab eo, qui nondum explevit annum decimum sextum, & vitalis probationis posse probatum admitti ad professionem expleto decimo sexto anno, asserunt Navarr. consil. 30. num. 1. de Regular. in 1. edit. alias consil. 20. num. 1. eod. tit. in 2. edit. Henriquez l. 13. c. 40. §. 2. in fine; Galet. V. profiteri. 3. Azor l. 12. c. 4. q. 9. in fine; Fr. Emmanuel tom. 3. q. 15. a. 2. in fine, Valer. Reginald. l. 18. num. 385. Sanchez in præcepta Decalog. tom. 2. l. 5. c. 4. num. 22. in fine.

2664 Dices: in Irid. sess. 25. de Regul. c. 16. dicitur: Superiores, Novitios, quos habiles invenerint, ad profitendum admittant, aut e Monasterio eos ejiciant; ergo finito probationis anno Novitii vel sunt statim ad professionem admittendi, si habiles sint; vel e Monasterio dimittendi, si inhabiles. & 1. in Tom. III.

hoc decreto non comprehendi institutum Soc. JESU, ut manifestum est ex verbis, quæ Sacrum Concilium Tridentinum prioribus *immediate* subjungit, ibi: *per hæc tamen Sancta Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis JESU, juxta piæ eorum institutum, à Sancta Sede Apostolica approbatur, Domino, & ejus Ecclesie inservire possint.*

Ex his Concilii verbis deducitur, hoc Conciliare decretum non habere locum in Novitiis Societatis JESU, ac proinde eos posse renuntiare bonis in favorem Societatis, vel cujusvisque, non servatâ hæc formâ, nec expectato bimestri ante professionem, vel ante vota biennii, ut tenent Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. q. 47. a. 8. Emman. Sâ V. Religio. n. 5. Molin. tr. 2. D. 139. vers. antequam, Less. l. 2. c. 41. D. 4. num. 41. quos refert, & sequitur Sanchez cit. l. 5. c. 5. num. 9. Barbof. in dict. c. 5. Concilii num. 41. ubi addit Aldanus in Compend. Canon. resol. l. 1. tit. 15. num. 10. fuisse decisum, quod Patres Societatis JESU hoc decreto non solum excepti sint quoad emittendam professionem, sed etiam quoad obligationes, & renuntiationes, adeo ut hæc etiam ab eorum Novitiis quandoque & sine cujusvis licentia facta, nullitati dicti decreti minimè subiaceant.

& 2. in eo Conciliari decreto non intervenit cum terminum statim; quare dato antecedit. N. conseq. ex dictis; & ideo Prælatum, & Conventum, vel Capitulum dilationem ad profitendum Novitio, post annum Novitiatus, probato à se idoneo, non obstante hoc decreto, iusta de causa concedere posse, resolvunt Navarr. consil. 29. in antiquis; alias 30. in novis de Regular. Sayr. in floribus dec. sub illo tit. decis. 35. Fr. Emmanuel. in Summ. part. 2. c. 8. num. 3. & quest. regul. tom. 3. q. 15. a. 10. in fine, & quest. 17. a. 6. Bartol. à S. Fausto, l. 5. q. 168. Less. de justit. l. 2. c. 41. D. 7. Sanchez in præcept. Decal. l. 5. c. 4. num. 6. Hieron. Roderic. in Compend. quest. regul. resol. 101. num. 83. qui duo posteriores asserunt in Ordine Minorum usque ad decimum octavum posse dilatari professionem juxta eorum regulam.

2667 Dixi sup. ut quis ad annum probationis in Religione subeundæ admittatur, hodie *jure communi* sufficere annos pubertatis completæ; nam secus est ex particulari statuto Religionum per Sedem Apostolicam approbatarum etiam in suis Constitutionibus. Sic in Societate JESU nemo potest admitti ad Novitiatum, seu probationem, ante expletum 15. ætatis annum, sicut nec post expletum 50. annum, sine Generalis dispensatione, ut constat ex Reg. 16. Provincialis, & *Can. 9. Congreg. Gener. VIII.* Et ideo, si quis emitteret vota simplicia in Societate, emitti solita post biennium Tyrociniæ, vota essent invalida, si quis biennium probationis inchoasset ante completum 15. ætatis annum sine dispensatione P. N. Generalis, de quo Sanchez *l. 5. moral. c. 4. à num. 26.* nam admissio illa secundum tempus, quod est ante completum 15. annum, esset à non habente potestatem admittendi ante illud tempus, seclusâ dispensatione P. N.

§. 2.

De loco faciendæ Probationis, seu Tyrociniæ.

2668 **D**E hoc agitur *c. 1. h. t. in 6.* ubi dicitur, quod ante 14. annum Monasterium ingressus, ut Monachus efficiatur, *si per totum sequentem annum in Monasterio permanserit*, ubi Professorum, & Novitiorum habitus sunt indistincti, professionem per hoc fecisse videatur; ad quæ verba notant Menochius, Azor, & alii apud Barbos. *in dict. c. 1. num. 5.* ut gestatio habitus in dicto casu inducat, suppositis cæteris, tacitam professionem, requiri, *quod susceptus habitus deferatur in ipso Monasterio.* Sed hoc non facit ad præsentem quæstionem; id enim, quod in præsentem quæritur, est, an probatio fieri debeat intra domos, vel habitationem religiosam?

2669 Affirmativam suadet ratio ex fine probationis; hæc enim fit, ut probeat vitam, & modum vivendi talis Religionis, obediendo, addiscendo scitu necessaria, se abnegando per subjectionem, & rerum secularium abdicationem, exercendo se in functionibus ejus propriis sub disciplina

Magistri ad hoc destinati, qui observatis ejus moribus, inclinatione, ac habilitate informare possit superiorem, ac eos, à quorum consensu pendet ejus ad professionem admissio, vel rejectio, &c. at hæc sine inconvenienti fieri non possunt, si maneat eo tempore in seculo: ergo.

Dubitari autem potest, an totus, & 2670 integer probationis annus fieri debeat in Monasterio, sic, ut nullâ illius parte debeat extra domum talis Religionis, vel Monasterii? *¶* non requiri, modo ejus commoratio extra Monasterium fiat de legitimi superioris licentia, cum animi promptitudine semper redeundi, ubi ab eodem revocatus fuerit, præsertim, si juveatur extra Monasterium deservire hospitalibus, in aliqua peregrinatione subeundo exercitia humilitatis, paupertatis, incommoditatum corporis, &c. hæc enim prorsus eximia probatio est, quæ fit alacriter superioribus obediendo; & ita tradit Suarez *cit. l. 5. c. 14. à num. 13.* Sanchez *cit. c. 4. à num. 27.* Navarr. *l. 3. consil. 32. à n. 2. & alii.*

Unde etiam notat Navarrus, & Sua. 2671 *rez cit. c. 14. num. 15.* Novitium anno probationis completo posse ad professionem admitti, sit habilis judicetur, licet statim ab inchoato Tyrocinio infirmatus, toto prope probationis tempore æger fuerit; quia non obstante hoc accidente sufficienter eum experiri potuit Religio, ac ipse etiam illam experiri, exercendo in doloribus patientiam, obedientiam, & actus virtutum Religionis propriarum, esto actionibus quibusdam externis fieri cæteroquin in ea Religione solitis minus impendere se potuerit, nam iste est finis legis, qui non cadit sub obligationem.

§. 3.

An annus Probationis fieri debeat suscepto habitu?

2672 **H**Oc velle communio rem sententiam, nimirum, ad valorem Novitiatum opus esse, ut annus Probationis, suscepto habitu regulari, peragatur; *gloss. in c. Super eo. 9. V. in eadem veste. h. t. Sylvester V. Religio. 5. q. 5. Azor p. 1. l. 12. c. 2. q. 9. Sanchez l. 5. mor. c. 4. n. 29. ratio*

ratio est, quia probatio Novitii eò ordinatur, ut ipse experiatur Religionis austeritatem, cujus magna pars consistit in habitu, ideoque non potest censi probatus, qui habitum non gestavit; & constat ex Tridentino relato *num. 2662. ibi*: nec qui minore, quàm per annum, *post susceptum habitum*, in probatione steterit, ad professionem admittatur, ac proinde vult, quòd non nisi post susceptum habitum, annum probationis inchoare, censendum sit. Hinc habitum regularem à Novitiis deferendum esse de essentia, atque substantia anni probationis, tradunt Azor, *cit. l. 12. c. 2. quest. 9. Fr. Emman. cit. q. 15. a. 9. Sanchez cit. l. 5. c. 4. num. 29.* & plures alii, quos citat, & sequitur Barbof. *in Trid. sess. 25. de Regular. c. 15. num. 36.*

2673 Verùm spectatà rei naturà, & seclusis particularium Religionum statutis, oppositum est probabilius, nimirum ad substantiam legitimæ probationis non requiri, quòd ea fiat suscepto habitu; hoc enim limitant plures ex cit. Authoribus, ut non procedat. 1. si regula alicujus Religionis à Pontifice approbata aliud præscriberet, vel usus legitimè præscriptus id obrinisset. Deinde, si talis esset Religio, quæ habitum proprium non haberet, ut non habet Societas JESU, cujus Religiosi ex usu regionis, in qua habitant, vestiuntur, secundum Sanchez in præcepta *Decal. tom. 2. l. 6. c. 8. num. 70.* Unde licet Novitius deferre debeat habitum, quo regula, vel statutum, aut consuetudo cujusvis Religionis uti vult, non esse tamen de substantia anni probationis Novitium inducere habitum Novitiorum ab habitu Professorum distinctum, resolvunt Suarez *tom. 3. de Relig. l. 5. c. 14. num. 10. Fr. Barth. de Vecchis D. 11. D. 7. n. 3. Tambur. tom. 3. de jure Abbatum, D. 6. q. 8. n. 5. & 6.*

2674 Probari etiam potest. 1. ex *c. unico, dist. 53.* ubi Gregorius Papa scribens Episcopo Siciliae de lege Mauritii Augusti, ne, qui militia, vel rationibus sunt publicis obligati, ad Ecclesiasticum habitum veniant, si qui verò, inquit, ex militariibus Viris in Monasteriis converti festinant, non sunt temerè suscipiendi, nisi eorum vita fuerit subtiliter inquisita; &

juxta normam regularem *debent in suo habitu per triennium probari, & tunc monachicum habitum, Deo auctore, suscipere; & c. Multos. 23. dist. 54.* ibi: unde necesse est, ut, quisquis ex juris Ecclesiastici servitute, vel secularis militia, ad Dei servitium converti desiderat, *probetur prius in laico habitu constitutus.*

Et quamvis aliqui dicant, hos canones usi esse abolicos; vel nomine vestis *laicalis*, intelligi habitum Novitiorum, prout est distinctus ab habitu Professorum; hoc tamen non probatur; nam, quod assumitur ex Trid. probabiliter intelligitur solum pro casu, quo ex gestatione habitus inducitur tacita professio; deinde Concilium aliud non voluit, quàm quòd regulariter, & stante consuetudine recepta annus probationis non inchoetur, sive computandus sit nisi ab eo die, quo habitus suscipitur, quia admissio ordinariè, & ex consuetudine communiter nunc recepta fieri solet per susceptionem habitus Religiosi; non autem absolute, & seclusa tali consuetudine; de quo plura Suarez *cit. tom. 3. l. 5. c. 13.*

S. 4.

An professionem precedere debeat integer annus Probationis?

2676 Jure antiquo tempus probationis, ante professionem fuisse varium; nam juxta Alexandrum II. canonicà institutione interdictum fuit, *Monachum ante unius anni probationem effici*, ut habetur *17. q. 2. c. Gonsalvus. 1.* alibi autem, ut dicitur *19. quest. 3. c. Monasteris. 6.* Monasteriis omnibus districtius interdictum erat, ut eos, quos ad conversationem susceperint, *præquam biennium in conversatione compleant*, nullo modo audeant tonsurare. Sed hoc spatium vita, moresque eorum sollicitè comprobentur: ne quis eorum aut non sit contentus eo, quòd voluit, aut ratum non habeat, quòd elegit. Deinde *17. q. 2. c. si quis. 3.* constitutum fuerat, ut, si quis incognitus Monasterium ingredi voluerit, *ante triennium Monachi habitus ei non præstetur.* Denique *c. unico, dist. 53.* in militibus religionem ingredientibus

Hhhh 3 requi-

requiritur probatio *per triennium* in suo habitu; hac jure antiquo.

2677 Jure autem novo Innocentius III. statuit, Professionem Monachi, vel Canonici Regularis, ante *unius anni* probationem nec fieri, nec recipi debere, ut habetur c. *Ad Apostolicam*. 16. h. t. ibi: *eum Monachum fieri ante unius anni probationem regularis institutio interdicit*. Sed quia Pisanus Archiepiscopus ex eodem Pontifice quaesivit, *an professio citius facta valeret*, si ante tempus probationis regulariter præfinitum, is, qui converteri desiderat, habitum recipit, & professionem emittit, Abbate per se, vel per Alium professionem recipiente monasticam, & monachalem habitum concedente? ratio videbatur ex eo, quia, ut uno anno probatio duraret, constitutum est non solum in favorem Conversi, sed etiam Monasterii; ut & ille asperitates illius, & istud Mores illius valeat experiri; favori autem sibi concessio videntur renuntiare posse, consequenter valituram professionem. Ad hoc respondit Innocentius: *quod uterque tali casu renuntiare videatur ei, quod pro se noscitur introductum*: ideoque obligetur per professionem emissam pariter, & acceptam ad observantiam regularem, & verè Monachus sit censendus: quia *multa fieri prohibentur, quæ, si facta fuerint, obtinent firmitatem*. Addit tamen, prohibendum esse Abbatibus, *ne passim ante tempus probationis quoslibet indiscretè recipiant*: & si contra formam præscriptam quoslibet indiscretè receperint, animadversione debita esse corrigendos: cum *in subsidium fragilitatis humane spatium probationis sit regulariter institutum*.

2678 Ex hoc habetur, quod jure hujus c. tempus Novitiatus fuerit unius anni, sic tamen, ut, si infra annum expletum de consensu Novitii, & Religionis emissam fuit professio, ea valuerit, quamvis, si indiscretè Novitius ad professionem, anno probationis necdum elapso admitteretur, reprehendendus esset Abbas, ut ait textus; ab hoc tamen exceptæ sunt duæ Religiones Minorum, & Prædicatorum; nam ad has ante annum Novitiatus expletum non poterit admitti Novitius per c.

non solum. 2. h. t. in 6. ubi Alexander III. scribens Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, *Vobis*, inquit, *de Fratrum nostrorum consilio in virtute obedientie, & sub pœna excommunicationis, auctoritate presentium, districtius inhibemus*, ne intra annum probationis elapsum (qui est maxime in subsidium fragilitatis humane regulariter institutus) quemquam ad professionem vestri ordinis, seu renuntiationem in seculo faciendam recipere, nec institutum intra hujusmodi annum aliquatenus impedire, quo minus intra ipsum ad aliam Religionem, quam maluerit, transeat: vel (nisi major tamen quatuordecim annis existens professus sit tacite, vel expresse, aut evidenter constet, illum vitam voluisse mutare: *quod tamen non præsumitur*, nisi clara probatione, vel competentibus indiciis ostendatur) omnino ad seculum redeat, sicut de sua voluntate processerit, præsumatis. Quod si forte contra hanc nostram prohibitionem, quemquam recipere præsumperitis, *decernimus eum (qui taliter receptus fuerit) nullatenus vestro esse ordini alligatum, vosque a receptione quorumlibet ad professionem ejusdem ordinis fore ipso facto suspensos*, & insuper pœna subjiçendos, quæ fratribus ipsius ordinis pro culpis infligi gravioribus consuevit.

Hæc constitutio deinde à Bonifacio 2679 VIII. extensa fuit etiam ad alios Ordines Mendicantes, ut habetur c. *Constitutionem*. 3. eod. in 6. ubi sic loquitur: *Constitutionem Innocentianam, quæ prohibet converterum professionem recipi ante annum probationis elapsam*: præ memoria Alex. Papa IV. prædecessor noster, ad fratrum Prædicatorum, & Minorum ordinem duntaxat declaravit extendi; *Unde Nos pari similitudine rationis induci, declarationem eandem ad aliorum Mendicantium ordines prorogamus*: in aliis autem religionis professio *expresse vel tacite fieri potest licite intra annum*. Sed expresse emissam (etiam seculari habitu non mutato) illi religioni præcisè obligat, quam profitens est professus: Tacite vero facta intra probationis annum per susceptionem habitus (qui profitentibus tantum datur) non illi speciali

cialiter, cuius habitus est susceptus, sed generaliter religioni alicui recipientem obligat, si aetatis apta sit: si sciens, & voluntarius ac triduo perseveret.

2680 Ex his iuribus collig. 1. quod Prædicatores, & minores infra annum probationis quemquam ad sui Ordinis professionem recipere non possint, quod si fecerint, receptus obligatus non est eorum Ordini, & ipsi à receptione professionis aliorum sunt suspensi, & puniendi poenâ, quæ pro gravioribus culpis eis consuevit infligi; sic Vivianus in Rationali juris canonici pag. 300. & alii; 2. idem dicendum de omnibus Religiosis Mendicantibus, qui aliquem recipiunt ad professionem non expleto probationis anno per dict. c. *Constitutionem*; secus de aliis, non Mendicantibus, quantum est vi juris communis; quia extensio c. *non solum*, loquentis de Prædicatoribus, & Minoribus, per c. *Constitutionem* porrigitur solum ad Ordines Mendicantes, adeoque in vigore suo quoad alios non Mendicantes manet, quod dixit Innocentius III. in c. *Ad Apostolicam*. 16. h. t. de quo num. 2677. & illi censuræ, de qua dictum est in præmissis iuribus, etiam subijci quoad illud punctum Moniales Ordinum Mendicantium, tradit Sanchez de matrim. l. 7. D. 25. num. 22. & in Decalog. tom. 2. l. 5. c. 3. a. num. 18. Sed hæc vi juris ante Tridentinum, in quantum attingunt professionem ante completum Probationis annum.

2681 Postea enim in dicto Concilio sess. 25. de Regular. c. 15. (de quo num. 2662.) expressè decretum est, ne qui minore tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad Professionem admittatur; &c. Ex hoc Concilii decreto deducitur. 1. professionem ante expletum Novitatus annum factam esse nullam; ita Sanchez in Decal. tom. 2. l. 7. c. 4. num. 8. Fr. Emmanuel Dg. Regul. tom. 2. q. 2. a. 7. & tom. 3. q. 15. a. 1. cum seqq. Azor p. 1. l. 12. c. 2. q. 6. cum aliis; & colligitur ex finali- bus eius decreti verbis, ibi: *professio autem ante facta sit nulla, nullamque inducat obligationem, &c.* quæ clausula non tantum afficit primam decreti partem de professione facta ante completum 16. aetatis annum; sed etiam secundam, de

facta ante completum probationis annum; cum utriusque subijciatur sine termino restringente illam solum ad primam decreti partem.

Hoc tamen Conciliare decretum, quo- 2682 ad secundam partem de professione non admittenda, vel facienda ante expletum probationis annum intellige, nisi aliquibus speciali privilegio aliud concessum sit. Nam, ut refert Barbosa c. *ad Apostolicam*. 16. h. t. num. 4. ex privilegio Pii V. sub dato Romæ apud S. Petrum 23. Augusti 1570. *Novitii in articulo mortis existentes* ante expletum probationis annum, ut lucentur, atque consequantur indulgentias, possunt profiteri, quod ad literam refert Fr. Ludov. Miranda in Manuali Prælatorum tom. 1. quæst. 22. a. 10. dicens, huiusmodi concessionem non esse revocatam per Gregor. XIII. in sua constitut. incip. *In tanta negotiorum mole*, qua revocavit, quicquid concesserat Pius V. super statu, & regimine Monachorum, & Sanctimonialium contra jus, & contra decreta S. Concilii Trid.

Hujus rationem reddit; quia Gregorius ibi non loquitur de illis gratiis, & indulgentiis, & maxime concessis in mortis articulo Monachis, & Sanctimonialibus, sed tantum de aliis gratiis, & privilegiis spectantibus ad statum, & regimen eorundem Monachorum, aut ipsarum Monialium: idem etiam tenent Henricus in Summ. l. 13. c. 40. §. 2. Fr. Emmanuel qq. Regul. tom. 3. a. 3. Barthol. a S. Fausto in thesauro Religiosorum, l. 3. q. 167. unde merito Ludov. Beja respons. casuum conscientia, p. 4. casu fin. vers. tertio, tenet professionem Novitii factam in mortis articulo esse validam, teneri tamen si convaluerit, & ex ea infirmitate non decesserit, complere postea integrum probationis annum, & professionem de novo emitte.

§. 5.

Qualiter annus probationis debeat esse integer, & continuus?

Communis tenet cum Suarez tom. 3. 2683 de Relig. l. 5. c. 15. quod debeat annus esse sic integer, ut nulla ei dies desit; unde communiter tradunt Doctores, hujus.

jusmodi probationis annum à momento in momentum posse, & debere computari, id est ab hora diei, in quo habitum quis suscepit, usque ad eandem horam ultimi diei ejusdem anni; sic Jacob. *de Graff. tom. 1. consil. l. 3. consil. 6. num. 2. de Regularib. Zanard. in direct. Theolog. p. 2. c. 26. num. 12. vers. nota autem, Less. de just. l. 2. c. 41. D. 7. num. 59. Sanchez l. 1. de matr. D. 16. num. 2. & in præcepta Decalogi tom. 2. l. 5. c. 4. n. 31. in fine.*

2684 Ex hoc ulterius deducunt, si Novitius compleat probationis annum die 24. Februarii anno bissextili, non dici expletum hunc annum, nisi secunda die, quæ etiam appellatur 24. id est, 25. die; quare emitte non posse professionem, nisi eadem die 25. in puncto diei 24. Februarii præcedentis anni, in quo suscepit habitum, arg. *L. 3. §. minorem. ff. de minoribus, & L. cum bissextus. ff. de verb. signif. & c. quæ sit, cod. ita Lessius cit. num. 59. & complures alii apud Barbo. in Trid. sess. 25. de Regular. c. 15. num. 21. Contrarium tamen probabilius censet Pirhing h. t. num. 37.*

2685 Pro explicatione hujus not. difficultatem controversiæ nasci ex dubio, qualiter tempus à jure præfixum sit numerandum? an nimirum sufficiat diem ultimum ejus temporis esse cœptum? an exigatur, illum esse elapsum? Ad hoc respondet Pirhing h. t. num. 37. primum dicendum, quando materia est odiosa, si nimirum minuit favorem, vel auget onus, & gravamen; secundum autem; quando tempus apponitur in favorem, ut intra illud aliquid liceat agere, vel proponere; non autem post illud elapsum.

2686 Utrumque probat exemplis. Nam beneficium restitutionis in integrum competit Minoribus usque ad 25. ætatis annum completum, non autem post illum elapsum; ut ei negetur, non sufficit, diem ultimum anni 25. esse cœptum; sed etiam adhuc ultimâ illius diei hora peti potest; quia prorogatio temporis (ut non obstet, nisi sit physicè elapsum) continet favorem Minorum, quem directè quærit lex intra illos annos, ut eis liceat petere restitutionem. Econtra, cum lex, quæ impuberibus negat factionem activam

restamenti; vel receptionem Ordinum ante præscriptum tempus, &c. minuat favorem, & augeat onus expectandi, in illis casibus sufficit dies ultimus cœptus; sic ille, propterea volens in anno bissextili alterum diem hujus anni non computari; sed tantum numerari dies 365. sicut in anno communi; atque adeo sufficere ad validam & licitam professionem, quod ultimus dies ex illo numero cœptus sit; cum, si deberet expectari ultra, minueretur favor professionis, & augetur onus.

Cœterum, quidquid in præfens sit de 2687 his regulis; videtur dici posse, attendendum ad temporis præfinitionem, nimirum, an dicatur *non ante* (v. g. ante 25. non recipiatur ad ordines) vel, an dicat *intra hoc tempus*, non autem *post*; ut est in casu concessæ Minoribus restitutionis in integrum; vel *non minore tempore*, ut in casu nostro; in primo enim communiter conceditur, sufficere diem illius anni (v. g. vigesimi quinti) esse cœptum; quia sic verè, ac propriè verificatur, quòd non recipiat ordines ante 25. ne scilicet extensio fiat ad annum illum completum, cum sic contineat gravamen; in altero autem, cum dicitur *intra hoc tempus*, quando prorogatio temporis continet favorem, & dispositio favorabilis est (ut contingit, si intra certum tempus petatur restitutio, aut fiat appellatio) communiter accipitur cum extensione ad ultimum etiam terminum illius temporis, v. g. etiam ultima hora illius; demum in casu, ubi disponitur, ut aliquid fiat, nisi præcesserit tempus non minus anno, triennio, &c. probabilius videtur exigere tempus illud physicè completum; hoc enim sonat, *non minore*, quod verum non est, si quid ex eo desit; unde probabilius videtur, per se loquendo, ut quis ad professionem validè emittendam admittatur juxta mentem Tridentini; annum probationis debere esse completum, ne quid ex eo desit; aliàs enim non existeret in probatione tempore *non minore*, anno; quamvis hoc sufficienter verificetur, licet non computetur dies anni, cum duo dies pro uno sumuntur, de quo supr.

Dixi,

2688 Dixi, per se loquendo, requiri annum probationis esse verè completum; nam in certis casibus sufficit minus tempus; primum casum ponit Barbof. in Sefs. 25. Trid. de Regul. c. 15. n. 18. ubi ait de nulliter Professo, volente suam professionem ratificare, eum non teneri novitiatus annum iterare, si aliàs fuit validus, resolvit à Sanchez de matrim. l. 7. D. 37. n. 45. & Pereyr. in Comment. ad const. Cleric. Reg. p. 2. c. 1. lit. C. §. 2. Si verò Novitiatus fuit factus post pubertatem, & fuit continuus, non esse iterandum, ex quacunq; causa sit irrita professio, tenent Sanchez D. 37. n. 47. & in præcepta Decalogi l. 5. c. 14. n. 14. Azor institut. moral. p. 1. l. 12. c. 1. q. 6. Barth. à S. Fausto in thesauro Relig. l. 5. q. 97. Verùm in dato casu non deficit quicquam ex integritate anni probationis; rectius assertur, quod Barbofa cit. n. 19. ait nimirum Monialibus Ordinis S. Dominici habentibus sedecim annos (in mortis articulo constitutis profiteri posse, etsi nondum integrum novitiatus annum peregerint) concessum à Pio V. in quodam motu proprio incip. *summi sacerdotii cura*, cujus tenorem refert Fr. Emman. qq. regul. tom. 3. q. 15. a. 6. ubi subdit, hoc hodie fieri posse, dicens non esse revocatum à Gregorio XIII. & tradunt idem Fr. Emman. in Summ. tom. 4. cap. 63. num. 5. Lud. Miranda in Man. Prælat. tom. 1. q. 22. a. 10. Sanchez cit. lib. 5. cap. 4. n. 16. Barthol. à S. Fausto, in Thef. Relig. l. 5. q. 167.

2689 Eundem probationis annum debere esse *continuum*, nec sufficere interpolatum, seu interruptum docent Suarez tom. 3. de Relig. l. 5. c. 15. à n. 3. Sanchez tom. 2. in Decal. l. 5. c. 4. à n. 31. Azor p. 1. l. 12. c. 2. q. 8. & complures alii; nam aliàs non verificatur, quòd *non minore* tempore, quam per annum, steterit in probatione; ubi enim jus exigit certum tempus, nisi vel ex subjecta materia, vel aliunde oppositum colligatur, intelligitur tempus (v.g. *annus, mensis, dies*) productum *continuum*; hoc enim est secundum temporis naturam; potissima difficultas est, quibus casibus, vel actibus interrumpatur sic, ut talis annus non censetur *continuum*, prout exigitur, ut professio validè subsequatur?

Tom. III.

Cardinalis de Lugo in responsis 2690 moralibus lib. 3. dub. 2. tangit hanc questionem sequenti casu ibidem proposito: quidam, inquit, Novitiatus, post 21. dies à suo ingressu, relicto habitu, sponte discessit animo non redeundi; sed, elapsis septem diebus, rediit, & obtento iterum habitu, Novitiatus profectus est, & elapsis undecim mensibus, & decem diebus; qui cum illis 21. diebus annum integrum faciebant, bona fide Professionem emisit, ac postea per quindecim alios annos in Ordine permansit, factusque ibi Sacerdos, omnes Professorum actus, etiam Capitulares, gessit, nunquam tamen Professionem positivè ratificavit, de cujus quippe valore dubium nunquam illi occurrit. Sub hoc quaesitum est, ait, primò, an Professio valida fuerit? secundò an saltem postea Professio tacita intervenerit? tertio, quia dubitat, quòd Conventus nunc non facilè novum consensum præstabit, an non requisito novo consensu, possit nunc primam Professionem ratificare saltem coram Prælato, & testibus? quartò quid tandem faciet, ut validè profiteatur? quinto denique, an ad hoc necesse sit, annum integrum probationis denuo præmittere; an verò sine novo anno Novitiatus possit prior Professio statim ratificari?

Cum autem ex dictis questionibus 2691 ea, quæ quinto loco ponitur, tangat specialiter materiam interruptionis, quæ annus desinat esse *continuum*, v. communitè à Doctoribus tradi, per voluntarium Novitiatus egressum à Religione, animo ad eam non redeundi, omnino desinere annum esse continuum, prout exigitur, ut præcedat validam professionem; quia tamen dubitatur, an quicunq; talis egressus, nondum expleto probationis anno, etiam paucorum dierum, ita discontinuet annum, licet egrediens, penitentià ductus, redeat, ut prius tempus cum subsequenti non possit continuari? respondet cit. Cardinalis n. 2. quamvis aliqui judicent interpolationem brevem non nocere, id tamen reprobandum Suarez tom. 3. de Relig. tr. 8. l. 5. de ingressu Religionis, c. 15. n. 6. & Sanchez in Decalog. c. 4. n. 32. & in casu nostro res est extra controversiam, cum interruptu-

Iiii terru-

terruptio fuerit per septem dies, quæ à nemine parva interruptio æstimatur.

2692 Dices: Suarez cit. apud Cardinalem de Lugo n. 8. censet probabile, posse computari tempus præcedens, additis postea diebus, qui ad annum deerant; quia non videtur fieri interruptio *moralis*; cum semper fuerit continuatus status, & habitus religiosus, quod etiam pro comperito supponit Sanchez l. 7. de *matrim. Disp. 37. n. 50.* cum communi. 32. Patrem Suarez loqui de continuatione Novitatus cum priori tempore, quæ fit continuando professionem existimatam in casu proposito n. 2689. ad quod exigit, ut continuatio subsequenter temporis, cum priori ante egressum, fiat sciente Novitio, & Religione nullitatem professionis emissæ prius, ut posterius tempus, de utriusque consensu continuetur, & fit eurrat; cum prior voluntas, qua ingressus & receptus est, nec habitualiter perseveret, utpote revocatus per dictum egressum.

2693 Caterum etsi probabiliter hoc dicatur, ut vult Suarez relatus à Card. de Lugo, & concedatur, quod, ut annus probationis sit continuus, sufficiat esse *moraliter* continuum; difficile tamen videtur, quomodo tempus ante egressum ex Religione, animo non redeundi, possit dici *moraliter* continuari cum subsequenti post reditum; cum animus probandi religionem, secuto tali egressu sit revocatus; unde etiam communiter tradunt Theologi in materia de peccatis, illos actus esse moraliter discontinuos, nec priorem continuari etiam moraliter cum posteriore, si inter hunc & illum intercessit pœnitentia super priori; & ideo, ut notavimus antè, etiam Suarez, & Sanchez reprobandam opinionem illorum, qui tradunt, egressum à Religione nondum finito anno Tyrocinii, licet ad breve tempus, factum animo non redeundi, obstare continuationi anni probationis, prout exigitur ante professionem. Aliud est, si Novitius post aliquod tempus, cum Facultate Superioris, ad tempus aliquod, ex iusta causa (v. g. curandæ valetudinis, vel auræ mutandæ) de Monasterio exeat retento animo juxta superiorum voluntatem semper redeundi; sic enim perseverat in obedientia, quam

probans religionem eo tempore debet Superiori, quæ maximè probatur Novitius.

Alia quæstio est, an, si quis finito probationis anno, dimittatur ad seculum, & acceptet dimissionem, licitè admittatur ad professionem, si facti pœnitens statim redeat, & recipiatur? idem est, si ipse finito Novitatus anno exeat. 12. affirmativam tradi à P. Sanchez lib. 5. in *Decal. c. 4. n. 34.* Thesaurus in praxi Ecclesiastica part. 2. V. *Professio c. 1.* Lezana p. 2. V. *Professio. n. 10.* quia tali casu professio fieret exacto probationis anno, ut exigit Tridentinum; ergo, quantum est ex hoc capite, non fieret invalide; nec enim requiritur, ut Novitatus, & Professio fiant intra tempus continuum; cum id nullo jure requisitum sit; modo interim nulla morum, aut habilitatis mutatio intervenerit, cujus causâ egeret novâ probatione; & hoc videtur probabilius opposito.

Eandem quæstionem movet Cardinalis de Lugo l. 4. *Respons. moral. dub. 1.* de eo, qui post absolutum Novitatus biennium in Societate ante votorum nuncupationem sponte digressus, vel post vota emissæ, vel à Religione dimissus legitime, intra breve tempus redit, & recipitur; an indigeat novo probationis biennio, ut ad vota, quibus constituitur verè Religiosus, admittatur. 1. si prius non emisit ea; 2. si quidem emisit, sed soluta sint per legitimam dimissionem? Ad hoc respondet citatus Cardinalis, n. 3. pro se allegans P. Suarez tom. 4. de *Relig. tr. 10. l. 2. c. 4. n. 8.* non posse ante aliud biennium probationis exactum admitti ad vota substantialia emittenda, quibus substantialiter Religiosus constituitur. Rationem dat à paritate professi in uno ordine (v. g. in Soc.) & sub hoc cum legitima facultate professi in alio ordine; si enim, inquit, talis impetret facultatem redeundi ad Societatem, & rediret, deberet denuò profiteri in Soc. (prior enim professio vel extincta, vel commutata est in aliam in altera Religione) nec ad professionem novam in Soc. recipi posset sine nova, saltem unius anni, probatione; quin illi prodesset prior probatio in eadem Soc. ergo similiter in casu nostro dimissus à Societate post

post vota biennii, & postea iterum receptus, debet præmittere Novitium, antequam per vota substantialia incorporetur; ratio enim est eadem in utroque casu: quia sicut Professio facta in secundo Ordine extinguit professionem factam in Societate, & consequenter probationem præcedentem: ita dimissio à Societate extinguit vota, & consequenter probationem præcedentem: nec apparet, cur magis extinguatur probatio præcedens, quando extinguitur professio Societatis per professionem alterius Ordinis, quam quando extinguntur vota substantialia, quibus homo constituebatur Religiosus Societatis, per dimissionem legitimam, per quam ex Religioso fit non Religiosus; sic de Lugo.

2696 In hac probatione concedo primam professionem in una Religione (v. g. in Societate) omnino extinctam, vel commutatam fuisse in aliam, quæ secuta est in alia Religione; & in hoc etiam rectè argui per dimissionem à Societate legitime factam, post emissâ vota biennii, extincta esse illa vota; sed simul etiam extinctam esse probationem primæ professioni, vel votis biennii præmissam, spectato jure communi, & Tridentino, negotio P. Sanchez & aliis DD. relatis supra; per hoc enim, quòd quis præscripto tempore ritè probatus, voluntate Religionis legitime abeat ex Religione, non definit esse verum, eum non minore tempore, quam unius anni, stetit in probatione, quod solum exigitur ad legitimam professionem in tali Religione, quantum pertinet ad tempus necessariæ probationis; dixi: spectato jure communi, & Tridentino; aliud enim est, si hoc exigat particularis Religionis institutum, vel consuetudo; tum enim in tali casu secundum ea jura resolvendum erit; de quo V. Card. Lugo citat. dub. 1. num. 6. & dub. 2. num. 2.

§. 6.

Qualiter impuberes possint assumere Religionis habitum vel suâ, vel parentum oblatione?

2697 Non loquimur de oblatione vel ab ipsis impuberibus, vel à parentibus facta, quæ vim habeat oblatum constituendi verum Novitium talis Religionis, Tom. III.

ante completam pubertatem; annus enim probationis ante completum hoc tempus invalide inchoatur jure novo, ut dictum est *supr.* & colligitur ex c. 1. h. t. nec etiam loquimur de casu, quo impuberes emitterent votum ingrediendi religionem tempore habili: posse illis quoque in ea ætate concedi habitum Religionis etiam intra Monasterium, ut à mundi vanitate abstracti, regulari vitæ assuescant, docet S. Thomas 2. 2. q. 187. a. 5. quin tamen illud tempus pubertati completæ prævium computetur in tempus integræ probationis annuæ.

Quæstio autem est. 1. an parentes 2698 possint liberos suos impuberes offerre Religioni, non tantum ut habitum deferant ex sine, de quo num. præced. ex S. Thoma; sed etiam ut suo tempore fiant Religiosi? 2. quem effectum habeat talis oblatio parentum? 3. an hæc oblatio à parentibus fieri possit etiam invitis liberis? 4. an à Matre, vel Tutoribus? Ad 1. v. affirmative ex 20. q. 2. c. 1. ibi: *Parentibus sanè filios suos religioni contradere non amplius, quam usq. ad quartumdecimum eorum ætatis annum licentia poterit esse: postea verò, an cum voluntate parentum, ansua devotionis sit solitarium votum? erit filiis licitum Religionis assumere cultum.*

Ad 2. v. id potissimum colligi ex c. 2699 *si quis 2.* h. t. quòd desumptum est ex Concilio Moguntin. & ita habet: *si quis ante annos legitimos tonsuratus est sine consensu parentum suorum: si parentes ipsius intra annum non reclamaverint ad Principem, aut proprium Episcopum, vel ad Missum Dominicum, in Clericatu permaneat: Si verò post legitimos annos, per vim Clericus factus est, & nec ipse, nec parentes eis intra annum: ad memoratas personas reclamaverint, in Clericatu permaneat. sicut is, de quo superius dictum est.*

Nam ex cit. juribus habetur, quòd, si 2700 quis liberorum de consensu parentum ante completam pubertatem religionem ingressus est, ipsum ille non possit eum revocare post annum ingressus; secus antequam elabatur annus, si ingressus sit sine ipsorum consensu: prima pars est ex textu in 20. q. 2. c. *si in qualibet 1.* ibi: *si in qualibet minori ætate, vel religioni debitam vestem, vel religionis tonsuram in*

utroq; sexu filiis aut unus, aut ambo parentes dederint forte, aut nolentibus, aut nescientibus sese susceptam, non mox visam in filiis abdicaverint, sed vel coram se, vel coram Ecclesia, palamq; in conventu eisdem filiis talia habere permiserint, ad secularem reverti habitum filiis ipsis quandoq; penitus non licebit; sed convicti, quod consueverint, aut religiosam vestem aliquando habuerint, mox ad religionis cultum, habitumq; revocentur, & sub extrema distinctione huiusmodi observantia inservire cogantur. Si autem ingressus est sine ipsorum consensu, & parentes intra annum non reclamant, idem dicendum est, nisi adeant Principem (hoc est Pontificem) vel proprium Episcopum, vel Missum Dominicum, sic c. si quis; ubi nota per Missum Dominicum intelligi Episcopi Vicarium, ut vult Pirhing h. t. num. 50. ex gloss. in c. si quis V. Missum; esto per eum Gonzalez ibid. n. 5. intelligi velit delegatum à Principe (hoc est, Pontifice, ut notat n. 3. V. ad Principem) missum: ratio secundæ partis est, quia ante completam pubertatem liberi etiam in hoc subfunt potestati parentum; unde etiam vota impuberum (emissa sine ipsorum consensu) irritare possunt parentes; cum in hac ætate subfint ipsorum dispositioni; dixi *intra annum*; secus enim præsumuntur ratificasse illorum voluntatem ex c. si quis.

2701 Not. autem annum, de quo in præfenti, computari à die, quo sciunt ingressum sine suo consensu factum; quamvis prorogari possit hoc tempus, si parentes iusto impedimento detenti sint, quò minus intra annum scientiæ reclamant. Not. 2. quando dicitur, parentibus ad reclamandum concedi annum *integrum*, intelligi; si toto illo anno liberi, maneat adhuc *impubes*; secus à tempore, quo jam sunt *puberes*; quia tunc in ordine ad electionem statùs sunt sui juris; hinc solum tempus superstes ad pubertatem nondum completam illis ad reclamandum indulgetur, V. Sanchez l. 4. Summæ, c. 18. Not. 3. signatè dici, parentes posse *reclamare* contra liberorum ingressum in Religionem *in impubertate sine ipsorum consensu*; ut notetur, eos non posse vi eos extrahere de Monasterio; cum hoc sit contra reverentiam,

& immunitate loci; unde tali casu facultas solum est reclamandi; & si hoc non juret, *adeundi Superiorem* per c. si quis.

Not. 4. liberos à parentibus Religio- 2702 ni oblatos in impubertate, non posse ante adeptam pubertatem ab illa recedere, invitâ Religione, etiam volentibus eorum parentibus; quia Religioni ad eos retinendos usque ad eam ætatem jus acquisitum est; cui tamen Religio renuntiare potest, ac eos, etiam ante pubertatem, rejicere. Si autem sine consensu parentum impubes ingressi sint, abire possunt liberè ante professionem ex c. significatum. 11. h. t. nam talis ingressus sine eum, sive sine consensu parentum, non facit Monachum, etiam gettato habitu, ante pubertatem; quod etiam procedit, postquam oblatus à parentibus *in impubertate*, facti sunt puberes; per c. cum simus. 14. eod.

Ad 3. & quamvis negativa suis etiam 2703 gravibus fundamentis à ratione petitis non careat, ut tenet Abbas in c. 1. h. t. n. 9. Sanchez l. 4. moral. c. 18. n. 26. contrarium tamen ceteri probabilis sic, ut taliter oblatus in Religione, cui oblatus est à parentibus, permanere debeat, donec pubertatem compleverit; pro hac opinione refertur Suarez cit. l. 5. c. 2. n. 3. Fagnanus c. Cum Virum 12. h. t. à n. 29. Mihi tamen videtur iuste dubitari posse, an affirmantium opinio probabilis fundetur in eo capitulo; ibi enim solum deciditur, quòd *filia minor duodecim annis, à parentibus Monasterio tradita, si major facta sponte veletur, ad seculum redire non possit*; sic enim etiam exponitur in ipsa rubrica; tum etiam à pluribus, quos citat, & sequitur Barbof. ibid. n. 1. qui casus longè diversus est ab eo, super quo versamur in quæstione proposta. Casus in c. Cum virum, loquitur de oblatione parentum, dum filia esset *impubes*; & facta *pubes sponte consensit* in suavelationem, quâ tacitè inducta est professio; & quæritur, an hocposito possit redire ad seculum? definiturque, quòd non; at casus noster loquitur de oblatione parentum, dum filius, vel filia esset *impubes*, non consensit, sed invitâ est in talem oblationem, etiam non inductivam professionis; & solum quæritur, an talis debeat expectare pubertatem com-

completam, dum redire possit ad seculum? & de hoc nihil agit textus.

2704 Ad 4. *Re.* solam Matrem, superstite, ac contradicente Patre, non posse; nam cura, & gubernatio liberorum *impuberum*, sicut totius familiarum, jure naturali, & humano pertinet ad parentem, seu Matrem, qui est caput mulieris. Unde textus loquentes alternativè, de Patre, vel Matre accipiendi sunt in casu, quo sola Mater superest. Ad alterum autem de Tutoribus respondetur affirmativè ex 20. q. 2. c. 2. nam Tutor pupilli est instar patris, & in ejus personam potestatem habet; succeditque patri quoad omnia, quæ ad gubernationem filii pertinent; ideoque omnia etiam ejus vota irritare potest; & ita tenet Suarez *cit. tom. 3. l. 5. c. 2. n. 13.* Sanch. *cit. l. 4. mor. c. 18. n. 25.* & alii.

2705 Præter dicta Not. 1. liberos inconsultis, ac invitus parentibus non prohiberi Religionem ingredi, c. *Cum Virum.* 12. h. t. ibi: *quia liberum habet arbitrium in electione propositi, sequi parentum non cogitur voluntatem;* loquitur autem de puella jam pubere; decens tamen est, petere consilium, & assensum, sed citra obligationem sequendi, *per se loquendo*, ut in casibus de incedendo matrimonio notavimus *l. 4. à n. 132.*

2706 Not. 2. Novitios durante Tyrocinio posse liberè absque apostasiæ nota, vel noxa ad seculum redire ante emissam expressè, vel tacitè professionem, c. *Consulti.* 20. h. t. & clariùs in c. *statuimus.* 23. eod. ubi Gregorius IX. *statuimus*, inquit, *Novitios in probatione positos, ante susceptum Religionis habitum, qui dari profitentibus consuevit, vel ante professionem emissam, ad priorem statum redire posse liberè intra annum: nisi evidenter appareat, quòd tales absolutè voluerint vitam mutare, & in Religione perpetuò Domino servire.* Quia tamen verba postrema: *nisi evidenter appareat*, &c. & in c. 20. ibi: *in primo casu (si Novitius absolutè proposuit vitam mutare, ut sub habitu regulari Deo de cætero famuletur,)* aliquid insinuare videtur, quòd liberum egressum retardare videatur, de veto eorum verborum sensu quaestio esse potest. Communiter enim dicunt, talem, esto non adstringatur in ea Religione perseverare, præsumi tamen non nu-

do proposito, sed serio secum animo statuisse, Deo famulari in aliqua Religione, præsertim, si in ingressu assumpsit habitum proprium professorum; sed hoc accipiendum est de ingressu, & susceptione habitus cum proposito in Religioso statu serviendi Deo, non nuda, sed promissione firmata, ut tradit Sayrus in clavi Regia, *lib. 6. c. 1. n. 8.* Sanchez de matrim. *l. 9. D. 33. n. 18.* & in præcepta Decalogi, *tom. 1. l. 4. c. 1. n. 20.* quicquid censeat aliter Azor *inst. moral. p. 1. l. 11. c. 20. q. 9.* Nam solum propositum suscepto habitu Monachali non inducit voti obligationem, nisi promissione firmetur; sic Navar. in man. *c. 12. n. 24. & 26.* Covar. in c. *quamvis p. etum, part. 1. §. 3. n. 12.* Valent. 2. 2. *D. 6. punct. 1. col. pen. in solut. ad 2.* Azor *cit. l. 11. c. 13. q. 5.* Valer. Regius. *ld. in praxi fori pœnit. l. 18. n. 387.* tum quia ad votum non sufficit propositum etiam deliberatum, sed requiritur ulterius promissio, S. Thomas. *l. 3. q. 78. a. 1.* id, quòd hodie certum est Trid. Sess. 25. de Regul. c. 15. si enim exinde jam esset professus, valeret professio, quin Novitius steterit in probatione, non minore tempore, quàm unius anni.

§. 7.

An Beneficiatus, durante Tyrocinio, seu probationis anno, retineat beneficium Ecclesiasticum?

Resp. quòd sic, ex c. *Beneficium.* 4. h. t. in 6. ubi Bonifacius VIII. Parisiensis Capitulo scribens, *beneficium, inquit, illius, qui religionem ingreditur, non est intra probationis annum alicui conferendum: nisi ad id ipsius accedat assensus, aut constet, quòd vitam voluerit absolutè mutare, vel professionem expressè fecerit, seu scienter habitum receperit professorem.* Sed interim eidem beneficio per alium deserviri debet, assignata sibi congrua de ipsius proventibus portione: ex hoc textu sequitur, quòd beneficium ingredientis Religionem infra annum probationis (exceptis casibus hic exceptis) non sit alteri conferendum, interim tamen debeat per alium beneficio deserviri, assignata eidem substituto congrua portione, unde vivere possit.

Circa istum canonem Not. 1. sub appellatione *beneficii*, venire quælibet five

l. iii 3. majora

majora sint, five minora, cum textus indistinctè loquatur de *beneficio*, & quidem in materia spectante favorem Religionis; unde Sanchez *tom. 2. in Decal. l. 7. c. 4. n. 3.* id extendit etiam ad pensiones; qui *n. 6.* ait; hoc procedere, licet Novitiatus pluribus annis duraret, pro ut in nostra Societate durat biennio; an autem durante Novitiatu possit ipse renuntiare beneficio? sub opinione est, affirmante Barbosa *p. 3. de offic. & potest. Episcopi, allegat. n. 99.* cum Garcia de *benefic. p. 11. c. 9. à n. 12.* negante communi cum Azor *p. 2. l. 7. c. 20. q. 6.* Sanchez *cit. c. 5. n. 38.* propter Trid. Sess. 25. de Regul. c. 16. de quo infra.

2709 Not. 2. inter casus in textu exceptos ab aliquibus numerari. 1. ex illis verbis: nisi constet, quod vitam voluerit absolute mutare; ex hoc enim infert Barbosa in *cit. c. Beneficium n. 5.* quod propositum mutandi vitam cum habitus susceptione censetur votum solenne, per Sayrum in clavi Regia, *l. 6. c. 1. n. 7.* ad votum enim duo tantum sufficiunt, deliberatio, & propositum, ex Azor, *instit. moral. p. 1. l. 11. c. 13. n. 5.* sed hoc rectius negatur, nisi propositum firmatum sit promissione, ut notavimus *n. 2076.*

2710 Alter casus exceptus est, si fecit professionem; circa quod observant alii, à Religiosis Soc. JESU possessionem beneficiorum prius obtentorum amitti post emissam solemnem professionem, vel vota coadjutorum formatorum, per quæ redduntur omnino incapaces bona, & jura quæcunque acquirendi, & retinendi; non autem, per emissionem simplicium verborum biennii, per quæ juxta dictæ Societatis constitutiones, à Sede Apostolica approbatas, tales Religiosi non sunt incapaces retinendi dominium bonorum, & beneficia, quæ in seculo habebant, ut habetur in dictæ Societatis constitutionibus *p. 4. c. 4. §. 5.* in declarat. lit. E, & *p. 6. c. 2. §. 11.* in declarat. lit. E, & in Constit. Gregorii XIII. incip. *Ascendente Domino*, sub dat. 8. Cal. Junii 1584. *vers. & licet qui ad gradus professorum.*

2711 Idem dicendum est, pensiones prius obtentas eorum per dicta biennii vota non extinguere, sicut dictum est de beneficiis; quia textus in præsentibus, intelligitur

de omnibus beneficiis, secundum Archid. hic in princ. Monald. *consil. 159. n. 22. vol. 2.* & ideo ita resolvit Sanchez in præcepta Decal. *l. 7. c. 4. n. 7. & c. 27. n. 32. & c. 29. n. 10.* qui tamen *cit. c. 29. n. 10.* tradit, eisdem finito probationis biennio, antequam vota simplicia emittant, beneficia prius obtenta resignare; pensiones tamen retinent usque ad solemnem professionem, vel vota coadjutorum formatorum, ut observatur in praxi, de qua testatur Sanchez ex decreto Congreg. generalis, can. 5.

Not. 3. quoad casum factæ professionis vel expressæ, vel tacitæ, ut hodie procedat solum, supposito Novitiatus tempore completo, & post annum ætatis 16. emissæ, propter decretum Concilii Trid. de quo jam superius actum est; unde dispositio dicti c. *Beneficium* procedit in hoc casu solum attentò jure antiquo, ubi professio fieri poterat post pubertatem completam.

Not. 4. in casu, quo egrediens Religionem habet beneficium, tunc cum clausula, *ut vacet, si beneficiatus per aliquod tempus abst.* non esse locum dictæ clausulæ propter absentiam causæ probationis in Religionis ingressu, ut notat Sanchez *cit. l. 7. c. 4. n. 4.* talis enim fundatio, nisi aliter derogativè expressum sit, intelligitur conformiter ad jus commune.

Not. 5. in quæstione versari quoque illud, an, si contingat vacare Ecclesiam, in qua Canonicus, vel Beneficiatus, virtute sui beneficii habet jus eligendi, possit interesse electioni, dum est in Novitiatu? 1. quantum est vi juris sibi competentis, posse; cum etiam durante Novitiatu ei debiti sint fructus sui beneficii, inter quos etiam est eligere Prælatum Ecclesiæ vacantis. An autem sit necessarium ad electionem vocandus, sic, ut aliàs titulo præteritionis possit agere contra electionem se absente, ac non vocato celebratam, in dubio est; vocandum esse, si per leges Tyrocini in Religionem, quam probat, ei conceditur, videtur dicendum, ne privetur jure suo in exercitio actus sibi de jure competentis; secus verò, si non conceditur; nam sic per ingressum Tyrocini, talis Religiosis mentò censetur renuntiasse pro tali eventum

eventu juri, quod habet pro tunc ad eligendum.

2715 Aliqui tamen distinguunt inter jus eligendi, quod habet vel jure Collegii, de quo est, & consideratur tanquam pars ejus, vel speciali, puta ratione suæ dignitatis, talis beneficii, aut alio simili titulo; & in primo casu censent, non esse necessario vocandum, quando id facile fieri non potest; quia sic per ipsum Collegium electio commode celebrari potest; in secundo autem secus; quia revera etiam post ingressum religionis, sed ante professionem, retinet omnia jura sibi competentia, nec eo absente exercitium talis actus ritè celebrari potest; sic gloss. in dict. c. Beneficium. V. Conferendum; Sanch. cit. c. 4. n. 12. & alii.

2716 An autem, & qualiter Novitii gaudeant privilegio fori, & canonis? aut privilegis suæ Religionis, in ejus probatione versantur? alibi dictum est, & communiter affirmatur cum Castropalao tom. 3. D. 1. p. 11. ceterum duo adhuc quæri possunt; an Novitii obligentur statutis Religionum, vel præceptis Superiorum: 2. an, sine justa causa, ex anno probationis à Religione dimitti possint invitati? Ad 1. 12. non obligari directè, ac per se loquendo; nimirum sub culpa naturali, seu conscientia; obligari tamen ex decencia, & honestate; ita Suarez tom. 3. l. 5. c. 16. & alii; ratio primæ partis est; quia nondum sunt Religionis membra. nec etiam professi, vel ad ejus regulam obligati voto ipsos constituentem vera Religionis membra: ratio secundæ partis est, quia id exigit ratio eos convenienter gubernandi, & probandi; unde ligantur saltem ad pœnam à Superioribus decretam contra transgressionem eorum, quæ illis ad peragendam Religionis probationem præscripta sunt.

2717 Dixi eos, per se loquendo non obligari naturaliter, & directè statutis earum Religionum, & præceptis Superiorum; quod sic accipiendum est, ut non excludatur obligatio etiam naturalis parendi præceptis impositis à Superiore Religionis, in quantum procedunt non à voto, sed à spirituali jurisdictione relatè ad omnes, qui sunt in tali domo, vel ordine regulari, quam diu ibi sunt; qualiter Clericus, qui nec origine, nec domi-

cilio est diocæsanus hujus v. g. Episcopi, nihilominus subicitur jurisdictioni ejus Ecclesiasticæ, ac spirituali, dum est in ejus diocæsi; ita Suarez cit. c. 16. n. 18. Sanchez cit. c. 10. à n. 11. & alii.

Ad 2. 12. negativè cum Suarez cit. 2718 l. 5. c. 11. n. 5. & aliis; nam hoc pertinet ad justitiam distributivam, rectamque dispensationem ministeriorum spiritualium, & administrationem, ne digni & habiles, postquam ad Religionis probationem admitti sunt, ab ea, sine justa causa rejiciantur. Si dicas: ingrediens & probans Religionem liberè potest ab ea discedere ante vota, licet Religionem videat sibi congruentem; ergo vicissim recipiens ad ingressum, & probationem Religionis liberè potest ab ea illum dimittere, ante vota, licet videat illum Religioni congruentem: 12. N. consequens nam justitia distributiva non necessario importat obligationem reciprocam; dignus enim non tenetur recipere, quod alter vi suæ administrationis, quantum est ex parte sua, servatà lege justæ distributionis, tenetur dare.

ARTICULUS III.

De renuntiatione bonorum tempore Novitiatu.

DE hac quæst. extat specialis dispositio in Concilio Tridentino Sess. 25. de Regularibus, cap. 16. nam postquam c. 15. dixisset, quod nullus ad professionem admitti debeat, qui minore tempore, quam per annum, in probatione steterit; nec professio, ante annum ætatis decimum sextum completum facta valeat, aut ullam obligationem pariat; c. 16. subjungit: *nulla quoque renuntiatio, aut obligatio antea facta, etiam cum juramento, vel in favorem cujuscumque causa pia valeat, nisi cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii fiat intra duos menses proximos ante professionem; ac, non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione; aliter verò facta, etiamsi cum hujus favoris expressa renuntiatione, etiam jurata, sit irrita, & nullius effectus.*

Sub hoc, postquam mandasset, ut finito tempore Novitiatu, Superiores, Novitios, quos habiles invenerint, ad profitendum admittant, antè Monasterio eos ejiciant & declarasset, quod per hzc